

PERLMUTTER IZSÁK (1866-1932)

Holland táj | Dutch Landscape, 1901

Olaj, vászon | Oil on canvas, 65,5x55 cm
Jelezve balra lent | Signed bottom left: PERLMUTTER 1901
Jelezve hátoldalon | Signed on the reverse: Perlmutter

Kezdő ár | Starting price: 1 800 000 FT | 5 217 EUR
Becsérték: 3 000 000 – 4 000 000 Ft
Estimate: 8 696 – 11 594 EUR

FELTEHETŐLEG KIÁLLÍTVA | PRESUMABLY EXHIBITED:

- | Országos Magyar Képzőművészeti Társulat, 1901-1902. Téli kiállítás, Múcsarnok, Budapest, katalógus: 205. (*Mosás*, olajfestmény címen)
- | Perlmutter Izsák gyűjteményes kiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1921. október, katalógus: 64. (*Mosás Hollandiában* címen)

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

- | XI. Esposizione Internazionale d'arte della città di Venezia, 1914. április 23. – október 31.
- | A magyar festészet rejtőzködő csodái – Válogatás magyar magángyűjteményekből I., Mű-Terem Galéria, Budapest, 2004. 146-147.

PERLMUTTER

1. *Laren, Hollandia, 1900-as évek eleje*
archív fotó

2. Laren, Hollandia, 1900-as évek eleje
archív fotó

3. Laren, Hollandia, 1900-as évek eleje
archív fotó

Perlmutter Izsák párizsi tanulmányait követően, 1898 és 1904 között Hollandiában élt. A pályakezdő művész első hazai mestere Magyar-Mannheimer Gusztáv volt. Perlmutter egy ajánlással ellátott, 1897-ben festett portréval bizonyította egykori mesterének és saját magának, hogy készen áll az önálló művészpályára. Hatévnyi művészi termése a holland művészettörténet érdeklődésére éppúgy számot tarthat, mint a hazaira. **Javarészt az észak-hollandiai Larenben dolgozott, ahol a századfordulón híres festőiskola és művészeti kolónia működött, de rövidebb-hosszabb ideig megfordult Volendamban is, mely a sajtgyártásáról híres Eidam városának volt egykori kikötője.** Volendam már az 1880-as évektől az európai művészek kedvelt látogatóhelyévé vált, dolgozott itt többek között Signac, Renoir és Picasso is. Perlmutter még párizsi tartózkodása idején, a Julian Akadémián hallhatott a festői holland vidékekről, melyek felcsigázták érdeklődését.

„Húsz éve van már annak, hogy a Műcsarnok téli kiállításán egy eladgdi ismeretlen név egy sor holland tárgyú képpel jelent meg. Az egyikben egy öreg holland halász áll, háttal az ablaknak, nyugodalmasan ... megdöbbenő biztonsággal felfogott színlátásban, nagy, egységesen letett formákban, rendíthetetlen nyugalommal lerakott egységben.” – olvasható Lázár Béla 1921-ben megjelent Perlmutter-monográfiájának bevezetőjében. A művész hollandiai tartózkodásának első éveiben szívesebben festett életképeket és portrékat, hagyományos népviseletbe öltözött nőket és egyszerű ruhákban megörökített halászokat választva modelljeül. S bár már korábbról is van példa arra, hogy a tájképfestésben is kipróbálta magát, de 1901 volt az első olyan év, amikor pazarul színgazdag képek sorozatain a holland táj is megjelent festészetében. Perlmutter egy levelében így vallott arról a művészi alapszéméről, mely Hollandiában vált festészetének lényegévé: „A művészetben az igazi

meggyőződésből, lelki szükségéből fakadt felfogást és törekvést tartom egyedül értékesnek. Tekintet nélkül a minden korral járó de múltó irányokra. Ha bármennyire is kénytelenül a környező áramlatok hatása alá kerülünk, vagy a múltban bevált nagy eredmények reánk nyomokat hagynak is, de feltétlenül keresünk, jobban mondva látnunk kell, a mai mindennapi életben művészileg még parlagon heverő számos jelenséget. Bár ezek hétköznapiáguk miatt legtöbbszörre előttünk közömbösek, fel sem tűnnek, de épp ezért is művészi egyéni befektetés, interpretáció által a legmértöbb feladatát képezhetik a művészi megoldásnak.” A most aukcióra kerülő, 1901-ben született holland tájrészlet tökéletes példája Perlmutter idézett művészi hitvallásának. A téma a lehető legegyszerűbb: falusi házsor előtti tágas, füves térségen tehének legelnek, ruhák száradnak, alakok jönnek-mennek a dolguk után. Borús idő, szórványosan átvonuló felhők által vetett árnyékos és a néhol kibukkanó napsütés által megvilágított részekkel.

4. Anton Mauve: Laren-i asszony báránnyal, 1885
Gemeentemuseum den Haag, Hága

5. Max Liebermann: Asszonyok munka közben Larenben, 1889
Staatliche Museen zu Berlin, Berlin

Egyszerű valóság-részlet, mely mentes mindenfajta történeti, bibliai, szimbolista, vagy irodalmi utalástól, az élet mindennapi szépségeit hűen közvetítő naturalista festészet eszközeivel megidézett mindennapi életszelet.

Mindez határozott rajz, tömbszerűen kezelt, plasztikus formák, napfényben fellobbanó, és árnyékban parázsló színek segítségével pontosan megragadva. Perlmutter pályája kezdetétől a naturalista művészeti irányt követte. Előszeregettel kereste-kutatta az erős színhatásokat, a napsütéses motívumokat és a békés, nyugodt létezés hétköznapi megnyilvánulásait. A fellett témát azután dekoratív hatásra törekedve örököltette meg, gyakran meglepő képkivágatok és perspektívák alkalmazásával. Lázár fentebb említett monográfiájában így írt a művész fes-

tészetének legfontosabb jellemzőjéről: „*meglátták a napfényt, a színeket teremtő, a színeket befolyásoló, átalakító napfényt ezer reflexeivel és színes árnyékaival. A napfényt, amely megtörik, fényt vált, fényt szór, tónust teremt, az atmoszférikus hatások változásai szerint.*”

Perlmutter eddig lappangó **Holland tájának a felületén nincs egy unalmas négyzetcentiméter, bárhová kalandozik is a pillantás és bármely részleten időzik el, mindenhol szemgöngyörködtető részletet talál.**

A művész 1904-ben hazatért, előbb a szolnoki művésztelepen dolgozott, majd Rákospalotán talált rá végleges otthonára. 1932-ben bekövetkezett, korai halála után hagyatékának jelentős része a budapesti Zsidó Múzeumba került, de képei megtalálhatóak a római Musei Capitolini, a velencei Galleria Internazionale d'Arte Moderna, a stockholmi Nemzeti Múzeum és a firenzei Galleria Uffizi gyűjteményei mellett Oslo, Nürnberg, London és Brüsszel múzeumaiban is.

RUM ATTILA

